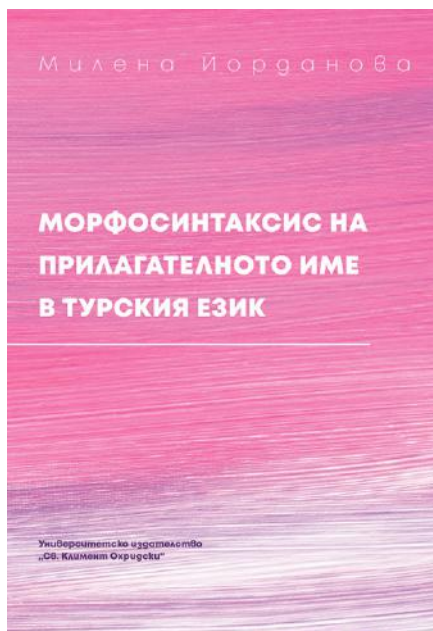

ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ В ТУРСКИЯ ЕЗИК: ОПИТ ЗА МОРФОСИНТАКТИЧЕСКА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

Йорданова, М., 2020. *Морфосинтаксис на прилагателното име в турския език*. (Рецензенти: проф. д-р Ирина Саръиванова, проф. д-р Стоянка Кендерова; научен редактор: проф. д.ф.н. Димитър Веселинов) София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. 272 с., ISBN 978-954-07-5089-7

Мария Михайлова-Мръвкарлова
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Новото монографично изследване на проф. Милена Йорданова, озаглавено „Морфосинтаксис на прилагателното име в турския език“, е резултат от лонгитудинално проучване, което безспорно обогатява полето на българската ориенталистика и е принос към балканската и европейската тюркология. В него авторката успешно съчетава оригинална теоретическа визия и богат преподавателски опит, който ѝ позволява да илюстрира своите схващания с адекватен фактологичен материал. В епистемологичен план изследването е теоретичен трактат, реализиращ авторовите идеи за морфосинтактично проучване на прилагателното име като лексикограматичен клас в системата на съвременния турски книжовен език. Приложен е „разширен морфосинтактичен функционално-семантичен подход към проучването на съвременната турска граматична система през призмата на българския език“. Той е реализиран върху следните принципи: а) взаимодействие на граматика с лексика; б) полифункционалност

на граматичните форми; в) отчитане на реално или потенциално наличие на асиметрия между „форма и съдържание“; г) приемане съществуването на основни, второстепенни и смесени езикови явления, интерпретирани в духа на комуникативно ориентирана лингводидактология; д) разглеждане на синтагматичността като оперативен методологичен ориентир в процеса на ексцерпиране, каталогизиране и анализиране на граматичния материал; е) прилагане на бинарна илюстративност при представяне на ексцерпирания материал.

Авторката аргументирано представя прилагателното име като лексикограматичен клас, който изпълнява важни функции в системата на съвременния турски език. Важен момент в теоретичната обосновка на изследването е необходимостта турските прилагателни имена да се разглеждат едновременно като лингвистичен и лингводидактологичен обект, като се дава адекватна за този аглутинативен език морфосинтактична и семантична трактовка. Така се създават условия за постигане на изчерпателно описание на „формалните, синтактичните и семантичните аспекти на прилагателното име с елементи на съпоставителен анализ“. Като всяко изследване от този род, монографията на Милена Йорданова притежава строга структура, в която се открояват следните композиционни елементи: теоретичен увод, пет глави, заключение, библиография и приложения.

Уводът съдържа теоретичните и методологични рамки на изследването. Първата глава представя хронологията по концептуализирането на прилагателното име като самостоятелен лексикограматичен клас. Разгледани са вижданията на класическото езикознание, аналитично са представени турската и българската филологическа традиция, и е разработено работно определение на прилагателното име като лексикограматичен клас, валидно и за двата типологично различни езика. Според този дефиниция „прилагателните имена са лексикограматичен клас, с които се обозначава непроцесуален признак на предмет, явление или събитие, като те могат да бъдат качествени или относителни по своя характер“.

Втората глава разглежда основните структурни и семантични характеристики на турското прилагателно име. В процеса на тяхното разкриване и представяне Милена Йорданова не пропуска да направи интересни „съпоставителни паралели със спецификите на прилагателното име в българския език“, които могат да се обобщят по следния начин: прилагателните имена в турския и в българския език се делят на три вида в структурно отношение: прости, производни и сложни по състав. От семантична гледна точка те биват качествени и относителни. Приносът на авторката в тази глава е свързан с извеждането на критерии за семантичното непротиворечиво разграничаване.

Оригинален принос се съдържа в третата глава, в която е разгледана категорията интензивност при прилагателните имена. Представен е функциониращ тристепенен модел, съдържащ отрицателна интензивност (най-ниската

степен), нулева или неутрална интензивност и положителна интензивност (най-високата степен).

Четвърта глава също съдържа оригинален принос, тъй като за първи път е представен проблемът за квантитативното измерение на прилагателното име в турския език в сравнение с българския. Постигане на авторката е, че лансира контрастивната фреквентална наситеност като изследователски проблем, който ѝ позволява точно да представи наличните общи тенденции за двата езика и да формулира на необходимите за случая изводи.

Последната, пета глава третира синтактичните функции, в които е възможно да се употреби турското прилагателно име, като същевременно са дадени и множество илюстративни примери.

Заклучението е посветено на формираните от Милена Йорданова изводи и на очертаването на перспективите за приложението им в научноизследователския и в образователния процес.

Представената библиография е обширна и съдържа необходимите и достатъчни източници на няколко езика (български, турски, азербайджански, английски, немски, френски, руски, хърватски др.).

Милена Йорданова е включила четири на брой приложения: а) азбучен неутрално-елативен показалец; б) азбучен елативно-неутрален показалец; в) рангов честотен списък на прилагателните имена; г) азбучен честотен списък на прилагателните имена. Положителен момент в изследването е традиционна-дидактологичната идея за снабдяване на илюстративните примери с функционален превод на български език.

Анализът на монографията „Морфосинтаксис на прилагателното име в турския език“ позволява да се определи като новаторски теоретически труд с филологичен, лингводидактологичен и традиктологичен спектър на приложение.

THE ADJECTIVE NAME IN THE TURKISH LANGUAGE: AN ATTEMPT FOR MORPHOSYNTAX INTERPRETATION

Yordanova, M., 2020. *Morphosyntax of the Adjective in Turkish Language*.
(Reviewer: Prof. Dr. Irina Saraivanova; Prof. Dr. Stoyanka Kenderova; Scientific
Editor: Prof. Dimitar Vesselinov, DSc.) Sofia: St. Kliment Ohridski
University Press. 272 p. ISBN 978-954-07-5089-7

✉ **Maria Mihailova-Mravkarova, Assoc. Prof.**
Turkic and Altaic Studies Department
Faculty of Classical and Modern Philology
Sofia University